VIQUIPÈDIA

Santa Maria del Fiore

La basílica de **Santa Maria del Fiore** és la catedral de Florència, una de les obres mestres de l'art gòtic i del primer Renaixement italià. Símbol de la riquesa i del poder de la capital toscana als segles XIII i XIV, la catedral florentina, coneguda com el *Duomo*, és un dels edificis més grans de la cristiandat: té 155 m de llarg, 130 m d'ample (d'una banda a l'altra del transsepte) i 107 m d'alt, des de la base fins dalt de tot de la cúpula.

Hi destaquen sobretot la grandiosa cúpula de Brunelleschi i el campanar exempt del Giotto, de 82 m d'altura. També és digne d'esmentar-se l'adjacent baptisteri de San Giovanni, amb les famoses portes de bronze de Ghiberti. El conjunt format per l'església, el campanar i el baptisteri, al cor de la ciutat, conforma un dels joiells artístics i arquitectònics de Florència.

El nom de la catedral, "Santa Maria de la Flor", es refereix al lliri, símbol de la ciutat.

 Santa Maria del Fiore

sobresortint damunt les teulades de Florència

Epònim	Mare de Déu
	Dades
Tipus	basílica, catedral
Part de	centre històric de Florència i Piazza del Duomo
Arquitecte	Arnolfo di Cambio, Filippo Brunelleschi
Creació	1296
Data de finalització	1446
Cronologia	1418, inici de la cúpula
Dedicat a	Maria
	Característiques
Estil arquitectònic	Renaixement
Material	maó, marbre i pedra
Construcció	arquitravat i voltat
Mesura	114 m des de terra m (↑)
Superfície	8.600 m²
	Ubicació geogràfica
Estat	Itàlia
Regió	Toscana
Ciutats metropolitanes	Ciutat metropolitana de Florència
Comuna	Florència
Localització	Florència

Contingut

Història

Santa Maria del Fiore, la tercera catedral que es construïa a Florència, es va aixecar a l'emplaçament de l'anterior, Santa Reparata, incitats per la magnificència de les noves catedrals de Pisa i Siena. La va projectar Arnolfo di Cambio el 1294[1] amb la intenció de ser l'església catòlica més gran del món (si bé se'n va reduir el disseny original), i la primera pedra es va col·locar el 8 de

setembre del 1296. Arran de la mort d'Arnolfo el 1302, les obres de la catedral es van alentir molt. El 1331, l'*Arte della Lana* (el gremi dels llaners) es va responsabilitzar de la construcció de la catedral i el 1334 van encarregar al Giotto la supervisió general de l'obra.[2] La seva fita principal va ser el *campanile* (el campanar), però va morir el 1337. No fou fins al 1355 que es van reprendre els treballs dins la catedral, duts a terme per una sèrie d'arquitectes entre els quals Francesco Talenti, Alberto Arnoldi, Giovanni d'Ambrogio, Giovanni di Lapo Ghini, Neri di Fioravante i Andrea Orcagna. La nau es va cobrir el 1380, i el 1418 només faltava per completar la cúpula.

Campanar de Giotto

Vista del campanar.

Els seus fonaments es van cavar al voltant de la zona a principis de 1298, **Santa Maria del Fiore** quan el mestre paleta era Arnolfo di Cambio.[3] La inusual posició de la torre, alineada amb la façana, reflecteix el desig de donar una gran importància com un senyal de fort centre vertical de la Episcopalis Insula, probablement més enllà de la necessitat pràctica per alliberar el punt de vista de l'absis de la gran cúpula, anunciada per projecte d'Arnolfo. El 1334 Giotto di Bondone el va reemplaçar en el seu paper de supervisor i va fer el campanar tal com és. Giotto va donar un disseny original de la torre, amb una terminació en 50 braces d'alt torre florentina piramidal

43° 46′ 24″ N, 11° 15′ 24″ E

Format per	Brunelleschi's dome (en) Santa Maria del Fiore façade (en)

Patrimoni de la Humanitat

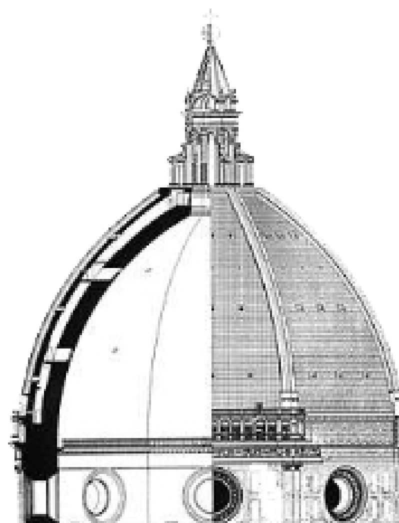
Tipus	→ ?
Data	?

Patrimoni monumental d'Itàlia

Patrimoni monumental d'Itàlia

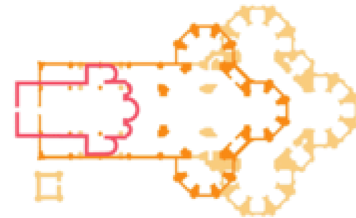
Brunelleschi's dome

Plànol

Cúpula: 41,7 m (ø)

(aproximadament 30 metres) que se suposa que és l'elevació total de 110–115 metres (en comptes de l'alçada actual és de 84,75 metres). Un dibuix al Museu de l'Òpera del Duomo de Siena és considerat per alguns estudiosos inspirats en aquest projecte.

Activitat	
Diòcesi	Arquebisbat de Florència
Religió	Església Catòlica Romana
Lloc web	duomofirenze.it (http://www.duomofirenze.it)

La cúpula de Brunelleschi

En 1418 es va organitzar un concurs per projectar una nova cúpula, o *duomo*, per a la catedral.[4] S'hi van presentar Lorenzo Ghiberti i Filippo Brunelleschi, i aquest darrer va guanyar el concurs amb el seu original disseny octagonal, que permetia aixecar la cúpula sense necessitat de fer servir bastides. Malgrat el concurs, tots dos arquitectes foren encarregats de dur endavant les obres, però la cosa no va funcionar i Brunelleschi aviat en va assumir la responsabilitat ell sol. L'obra de la cúpula va començar el 1420 i es va enllestir el 1436; la catedral fou consagrada pel papa Eugeni IV el 25 de març d'aquell mateix any. Era la primera cúpula "octagonal" de la història (el Panteó de Roma, una cúpula circular, es va construir entre els anys 118 i 128 de la nostra era sense estructures de suport) que s'aixecava sense utilitzar una bastida de fusta, i era la més gran construïda mai (encara avui és la cúpula de maçoneria més gran del món). La idea de Brunelleschi de rematar la cúpula amb un llanternó va ocasionar certa polèmica, que va haver de ser debatuda en un nou concurs d'adjudicació. Al final es va començar a construir pocs mesos abans de la seva mort el 1446 i la va enllestir el seu amic Michelozzo.

Una gran estàtua de Brunelleschi s'aixeca avui dia davant el Palazzo dei Canonici, a la Piazza del Duomo, que s'està assegut mirant pensativament cap a la seva obra cabdal, precursora de moltes consecucions arquitectòniques posteriors. Per exemple, a la cúpula també es van utilitzar reforços horitzontals de tirants de pedra i ferro, cosa que obria el camí a la imaginació per als reforços de ferro i acer que s'usarien segles més tard, com és el cas del ciment armat. Brunelleschi, doncs, va fer una contribució espectacular a l'arquitectura amb els seus enginys i grues especialment dissenyats per al projecte de la cúpula i les seves brillants tècniques constructives.

La façana

La façana de la catedral es va tirar a terra entre 1587 i 1588 i va quedar despullada fins ben entrat el segle XIX. El 1864 es va dur a terme un concurs per al disseny de la nova façana, que va guanyar l'arquitecte Emilio De Fabris amb el seu projecte neogòtic basat en el campanar adjacent i en els portals dels costats de la catedral, que combinava el marbre blanc, verd i rosa. Es va començar a bastir el 1876 i es va acabar el 1887. Les grans portes de bronze daten de 1899-1903.

Gran rosassa de la façana

Intervencions artístiques

A l'interior gòtic de la catedral, molt auster, hi destaquen els vitralls (la majoria de 1434-1445, alguns dels quals projectats per Ghiberti) i el terra de marbre (1526-1660).

A part dels ja esmentats, un gran nombre d'artistes van fer la seva aportació a Santa Maria del Fiore, entre els quals:

- Benedetto i Giuliano da Maiano (plafons de la sagristia)
- Andrea del Castagno (pintura al fresc de Niccolò da Tolentino a cavall, al mur nord)
- Luca della Robbia (relleus de la *Resurrecció* i l'*Ascensió* damunt les portes de la sagristia; treballs a la porta de la sagristia juntament amb Michelozzo; galeria del cor, actualment al Museu del Duomo)
- Domenico di Michelino (*Dante explicant la Divina Comèdia* al mur nord)
- Donatello (caps d'un profeta i una sibil·la al costat sud de l'exterior; galeria del cor, actualment al Museu del Duomo)
- Davide i Domenico Ghirlandaio (mosaic de l'*Anunciació* al costat sud de l'exterior)
- Gaddo Gaddi (pintura de la lluneta de la contrafaçana de Santa Maria del Fiore, en particular *La coronació de la Mare de Déu*)
- Michelozzo (treballs a la porta de la sagristia, juntament amb Luca della Robbia)
- Nanni di Banco (relleu de l'*Assumpció de la Verge* al costat sud de l'exterior)
- Paolo Uccello (decoració del rellotge del mur oest; pintura al fresc de Sir John Hawkwood a cavall, al mur nord; dos vitralls)
- Giorgio Vasari i Federico Zuccaro (pintures al fresc del *Judici Final* a l'interior de la cúpula)

Referències

1. Scampoli, Emiliano. *Firenze, archeologia di una città, secoli I a.C.-XIII Part 3* (https://books.google.cat/books?id=DRM6NZGQmncC&pg=PA199&dq=Santa+Maria+del+Fiore+Arnolfo+di+Cambio+1294&hl=ca&sa=X&ved=0ahUKEwie1cfjqdvQAhVrDsAKHZLsCUgQ6AEIbTAJ#v=onepage&q=Santa%20Maria%20del%20Fiore%20Arnolfo%20di%20Cambio%201294&f=false) (en italià). Firenze University Press, 2010, p. 199. ISBN 8864531882.
2. Guasti, Cesare. *Santa Maria del Fiore: La costruzione della chiesa e del campanile* (en italià). Arnaldo Forni, 1974, p. 43.
3. Crowe, Joseph Archer; Cavalcaselle, Giovanni Battista; Douglas, Robert Langton; Strong, Sandford Arthur. *History of Painting in Italy: Giotto & the Giottesques* (en anglès). Scribner's sons, 1903, p. 106.
4. Hourihane, Colum. *The Grove Encyclopedia of Medieval Art and Architecture* (https://books.google.cat/books?id=FtlMAgAAQBAJ&pg=RA1-PA528&dq=Santa+Maria+del+Fiore+brunelleschi+1334&hl=ca&sa=X&ved=0ahUKEwj09Z-ip9vQAhVJx2MKHTyRAiIQ6AEIYjAH#v=onepage&q=Santa%20Maria%20del%20Fiore%20brunelleschi%201334&f=false) (en anglès). Volum 2. OUP USA, 2012, p. 528. ISBN 0195395360.

Enllaços externs

- Pàgina de la catedral de Florència (http://www.duomofirenze.it) **(italià) (anglès)**

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Santa Maria del Fiore***